

28 de març de 2018

Estadística de biblioteques. 2016

**Les biblioteques de Catalunya reben prop de 40 milions de visites presencials
i 4,7 milions per Internet**

L'any 2016 s'han censat 847 biblioteques a Catalunya, 8 més que l'any 2014, segons l'Institut d'Estadística de Catalunya (Idescat). L'activitat del Sistema bibliotecari de Catalunya segueix la tendència iniciada els darrers anys d'incrementar el nombre d'usuaris d'Internet i disminuir el nombre de visitants a les sales. Concretament, el nombre d'usuaris d'Internet de l'any 2016 augmenta el 14,8% i assoleix la xifra de 4,7 milions de persones; mentre que els 39,7 milions de visitants han disminuït un 3,7%, respecte a l'any 2014.

La proporció de biblioteques per habitant es manté estable en l'1,1 per cada 10.000 habitants. Les mitjanes més altes es localitzen en comarques de muntanya i de l'interior: el Pallars Sobirà (5,8), l'Alta Ribagorça (5,2) i les Garrigues (4,7). A l'altre extrem, la densitat més baixa de biblioteques, però amb una dimensió més gran, es localitza al Baix Llobregat amb 0,7 per cada 10.000 habitants.

Per tipus de biblioteques, 452 són públiques (accessibles a tots els ciutadans) i representen un 53,4% del total; aquest tipus ha incrementat un 3,7% respecte del 2014. El segon tipus en volum són les biblioteques especialitzades, que representen el 37,7% del total i que han disminuït el 2,1%. La resta de tipus (per a grups específics d'usuaris i d'ensenyament superior) es mantenen pràcticament estables, amb molt poca variació.

Es consolida la tendència d'augmentar la dimensió de les biblioteques. Així, les que tenen una superfície útil superior als 500 m² han incrementat un 3,8% respecte del 2014 i un 78% respecte del 2002. L'any 2016, el percentatge més elevat de biblioteques de més de 500 m² es localitza a l'Àmbit Metropolità (47,4%), seguit de les Comarques Centrals i el Penedès (amb un 40,9% i un 39,1%, respectivament). En canvi, les biblioteques de menys de 100 m² han disminuït un 4,7% el 2016 respecte del 2014.

El 83,1% de les biblioteques tenen wifi

L'any 2016 hi ha 704 biblioteques amb wifi, que representen el 83,1% del total de les biblioteques de Catalunya. Aquest fet mostra que continua la modernització i tecnificació de les biblioteques, ja que l'any 2010 la proporció era del 68,7%. D'altra banda, el 82,5% de les biblioteques tenen pàgina web i el 97,0% tenen accés a Internet, l'any 2016.

Per àmbits territorials, les biblioteques de les Terres de l'Ebre i l'Àmbit Metropolità són les que tenen nivells més alts de connexió wifi (90,7% i 87,7%, respectivament), mentre que a Ponent és on es registren els nivells més baixos (70,3%). Pel que fa a les biblioteques amb pàgina web, la proporció més alta es localitza a l'Àmbit Metropolità (87,9%) i l'accés a Internet a les Comarques Centrals (98,5%); en canvi, el Camp de Tarragona registra les proporcions més baixes d'ambdós indicadors (65,7% i 91%, respectivament).

El préstec domiciliari disminueix un 4% entre el 2014 i el 2016

L'any 2016 el préstec domiciliari al conjunt de biblioteques del Sistema bibliotecari de Catalunya ha estat de 16,9 milions. En relació amb l'any 2014, aquest préstec ha disminuït un 4%. Aquesta reducció és deguda bàsicament al descens del préstec de publicacions periòdiques, documents sonors i documents audiovisuals ja que el préstec de llibres (que representa el 68,9% del total) es manté constant. També cal destacar l'augment del préstec de llibres electrònics, que s'incrementa un 45%.

Pel que fa als fons existents a les biblioteques, hi ha 40,5 milions de documents, un 6,6% més que l'any 2014. Totes les categories experimenten un creixement respecte del 2014, excepte les microformes, els jocs i altres documents. Els llibres electrònics al 2016 creixen un 33,8% respecte del 2014.

El 56% de les biblioteques són de l'Administració local

A Catalunya l'any 2016 més de la meitat de les biblioteques pertanyen a l'Administració local (472); el 22%, a la Generalitat (185); el 13% són de titularitat privada (108); un 5% són universitàries (42); un 2% pertanyen a l'Administració de l'Estat (14) i, finalment, un 3% tenen altres titularitats.

En relació amb l'any 2014 s'ha registrat un augment significatiu del nombre de biblioteques de l'Administració local (de 452 l'any 2014 a 472 l'any 2016), mentre les biblioteques de la Generalitat i les privades han disminuït (-4,6% i -4,4%, respectivament).

El conjunt de biblioteques ocupen 5.172 persones i generen una despesa de 188 milions d'euros

El nombre total de personal al servei de les biblioteques l'any 2016 és de 5.172 persones, xifra molt similar a l'any 2014 (5.183 persones). Del total de personal, el 77,5% són persones en plantilla i el 22,5% restant són becaris i voluntaris. Cal destacar l'increment del nombre de bibliotecaris professionals, que ha augmentat un 5,1%, i el d'auxiliars de biblioteca, amb un 2,4% en el mateix període.

El 2016 la despesa total de les biblioteques de Catalunya ha estat de 188.2 milions d'euros. La major part d'aquesta es concentra en les despeses de personal (64,4%), que han augmentat sensiblement i han passat de 115,1 milions d'euros l'any 2014 a 121,3 milions d'euros, el 2016. Les despeses per adquisicions per al fons de la biblioteca han estat de 28,4 milions d'euros. Aquesta xifra, si bé només és un 4,7% inferior a la de l'any 2014, queda molt per sota de la que dels anys anteriors. D'altra banda, ha disminuït sensiblement la despesa en inversions, que aquest any se situa en 6,6 milions, un 42,9% menys que en l'enquesta anterior.

Taula 1. Biblioteques per tipus. Catalunya. 2010-2016

	Biblioteca de Catalunya	Públiques	Grups específics d'usuaris	Institucions d'ensenyament superior	Especialitzades	Total
2010	1	417	16	58	319	811
2012	1	421	17	56	340	835
2014	1	436	22	54	326	839
2016	1	452	20	55	319	847

Font: Idescat.

Taula 2. Usuaris d'internet i visitants de les biblioteques. Catalunya. 2010-2016

	Usuaris d'internet	Visitants	% variació usuaris d'internet	% variació visitants
2010	3.141.202	42.027.339	..	1,6
2012	3.598.634	43.346.083	14,6	3,1
2014	4.098.548	41.208.552	13,9	-4,9
2016	4.703.679	39.671.845	14,8	-3,7

Font: Idescat.

Taula 3. Biblioteques per densitat, superfície útil i equipament digital. 2014-2016
Comarques i Aran, Àmbits del Pla territorial i Catalunya.

	2016									
	2016	2014	% Variació 2014-2016	Densitat de biblioteques*	% menys 100 m ² de superfície útil	% accés Internet	% accés Internet ús públic exclusiu	% amb pàgina Web	% amb wifi	
Alt Camp	9	9	0,0	2,0	77,8	88,9	66,7	55,6	44,4	
Alt Empordà	14	14	0,0	1,0	21,4	85,7	64,3	71,4	71,4	
Alt Penedès	12	12	0,0	1,1	33,3	100,0	83,3	83,3	50,0	
Alt Urgell	6	6	0,0	3,0	66,7	83,3	83,3	50,0	50,0	
Alta Ribagorça	2	2	0,0	5,2	50,0	100,0	100,0	100,0	100,0	
Anoia	14	14	0,0	1,2	28,6	100,0	85,7	78,6	92,9	
Aran	4	4	0,0	4,1	50,0	100,0	100,0	50,0	75,0	
Bages	25	25	0,0	1,4	16,0	96,0	92,0	88,0	80,0	
Baix Camp	18	15	20,0	1,0	16,7	94,4	88,9	72,2	94,4	
Baix Ebre	18	17	5,9	2,3	44,4	100,0	83,3	77,8	88,9	
Baix Empordà	16	16	0,0	1,2	25,0	100,0	87,5	87,5	68,8	
Baix Llobregat	56	56	0,0	0,7	23,2	94,6	75,0	85,7	85,7	
Baix Penedès	10	10	0,0	1,0	20,0	90,0	80,0	70,0	90,0	
Barcelonès	232	235	-1,3	1,0	19,4	99,6	77,6	86,6	85,3	
Berguedà	8	8	0,0	2,1	25,0	100,0	75,0	87,5	75,0	
Cerdanya	4	4	0,0	2,3	50,0	100,0	75,0	75,0	75,0	
Conca de Barberà	8	8	0,0	4,0	12,5	87,5	62,5	62,5	62,5	
Garraf	11	11	0,0	0,8	27,3	90,9	81,8	72,7	72,7	
Garrigues	9	7	28,6	4,7	55,6	100,0	100,0	77,8	66,7	
Garrotxa	11	11	0,0	2,0	45,5	100,0	72,7	72,7	90,9	
Gironès	28	27	3,7	1,5	14,3	96,4	89,3	85,7	82,1	
Maresme	34	34	0,0	0,8	5,9	100,0	88,2	88,2	94,1	
Moianès	1	2	-50,0	0,8	0,0	100,0	100,0	100,0	100,0	
Montsià	10	11	-9,1	1,5	20,0	100,0	100,0	90,0	100,0	
Noguera	9	9	0,0	2,4	33,3	100,0	100,0	55,6	88,9	
Osona	26	27	-3,7	1,7	42,3	96,2	88,5	80,8	76,9	
Pallars Jussà	3	3	0,0	2,3	0,0	100,0	100,0	100,0	100,0	
Pallars Sobirà	4	4	0,0	5,8	50,0	100,0	75,0	100,0	100,0	
Pla d'Urgell	10	10	0,0	2,7	40,0	100,0	80,0	80,0	50,0	
Pla de l'Estany	4	4	0,0	1,3	50,0	100,0	50,0	75,0	75,0	
Priorat	4	4	0,0	4,3	50,0	100,0	50,0	50,0	75,0	
Ribera d'Ebre	10	9	11,1	4,6	30,0	90,0	80,0	90,0	80,0	
Ripollès	7	7	0,0	2,8	28,6	100,0	100,0	85,7	85,7	
Segarra	7	7	0,0	3,1	42,9	100,0	85,7	71,4	85,7	
Segrià	30	30	0,0	1,5	36,7	93,3	76,7	70,0	63,3	
Selva	18	18	0,0	1,1	16,7	94,4	88,9	83,3	94,4	
Solsonès	5	5	0,0	3,7	40,0	100,0	80,0	40,0	80,0	
Tarragonès	28	22	27,3	1,1	17,9	89,3	75,0	67,9	78,6	
Terra Alta	5	6	-16,7	4,3	20,0	100,0	80,0	80,0	100,0	
Urgell	9	9	0,0	2,5	11,1	100,0	66,7	100,0	88,9	
Vallès Occidental	70	68	2,9	0,8	18,6	100,0	90,0	92,9	95,7	
Vallès Oriental	38	39	-2,6	1,0	15,8	92,1	84,2	89,5	84,2	
Catalunya	847	839	1,0	1,1	24,1	97,0	81,7	82,5	83,1	
Metropolità	430	432	-0,5	0,9	18,4	98,4	80,7	87,9	87,7	
Comarques Gironines	98	97	1,0	1,4	23,5	95,9	82,7	81,6	81,6	
Camp de Tarragona	67	58	15,5	1,3	26,9	91,0	74,6	65,7	76,1	
Terres de l'Ebre	43	43	0,0	2,4	32,6	97,7	86,0	83,7	90,7	
Ponent	74	72	2,8	2,1	36,5	97,3	82,4	74,3	70,3	
Comarques Centrals	66	68	-2,9	1,7	28,8	98,5	89,2	83,1	80,0	
Alt Pirineu i Aran	23	23	0,0	3,2	47,8	95,7	87,0	73,9	78,3	
Penedès	46	46	0,0	1,0	28,3	93,6	80,9	74,5	74,5	

Font: Idescat.

* Biblioteques per 10.000 habitants.

Taula 4. Biblioteques per superfície útil. Catalunya. 2010-2016

	Menys de 100 m ²	De 100 a 249 m ²	De 250 a 499 m ²	500 i més m ²	Total
2010	215	188	127	281	811
2012	225	192	120	298	835
2014	214	192	114	319	839
2016	204	193	119	331	847

Font: Idescat.

Taula 5. Biblioteques per superfície útil. Àmbits del pla territorial i Catalunya. 2016

	Menys de 100 m ²	De 100 a 249 m ²	De 250 a 499 m ²	500 i més m ²	Total	% biblioteques de 500 i més m ²
Metropolità	79	77	70	204	430	47,4
Comarques Gironines	23	35	9	31	98	31,6
Camp de Tarragona	18	16	11	22	67	32,8
Terres de l'Ebre	14	12	7	10	43	23,3
Ponent	27	24	9	14	74	18,9
Comarques Centrals	19	11	9	27	66	40,9
Alt Pirineu i Aran	11	7	0	5	23	21,7
Penedès	13	11	4	18	46	39,1
Catalunya	204	193	119	331	847	39,1

Font: Idescat.

Taula 6. Biblioteques per disponibilitat d'Internet i serveis a l'exterior. Catalunya. 2010-2016

	Total	Amb accés a Internet	Amb pàgina web	Nombre de visites a la pàgina web	Catàleg a través d'Internet	Dipòsit a través d'Internet	Amb wifi	Amb connexió a alguna xarxa social
2010	811	779	612	37.256.370	637	370	557	235
2012	835	797	668	30.304.147	628	455	642	389
2014	839	809	686	32.425.338	645	481	677	463
2016	847	822	699	28.713.857	665	362	704	556

Font: Idescat.

Taula 7. Préstecs domiciliaris de les biblioteques. Catalunya. 2010-2016

	Libres	Publicacions periòdiques	Llibres electrònics	Documents sonors	Documents audiovisuals	Jocs electrònics	Bases de dades, aplicacions i altres documents electrònics	Altres
2010	12.631.461	986.958	11.101	1.472.296	4.361.406	47.592	64.330	351.320
2012	12.169.230	891.847	10.969	1.028.937	3.622.934	45.228	58.173	375.562
2014	11.625.155	1.011.038	17.748	881.813	3.367.956	51.767	286.087	336.180
2016	11.629.326	953.171	25.806	706.570	3.042.717	13.304	306.037	189.483

Font: Idescat.

Taula 8. Fons existents a les biblioteques. Catalunya. 2010-2016

	Libres	Publicacions periòdiques	Llibres electrònics	Manuscrits i documents	Microformes	Partitures de música	Jocs
2010	24.373.526	1.215.157	850.966	341.528	583.843	131.006	22.129
2012	24.941.752	971.481	916.429	379.167	451.974	185.857	27.906
2014	25.579.188	882.707	1.236.320	506.581	406.803	233.318	24.082
2016	26.082.715	1.032.615	1.654.048	634.186	390.680	268.791	12.292

	Bases de dades, aplicacions i altres doc. electrònics	Documents				
		Sonors	Audiovisuals	Cartogràfics	Gràfics	Altres
2010	445.587	1.240.359	1.418.177	507.954	5.905.787	1.671.091
2012	844.570	1.434.371	1.670.201	519.754	2.148.507	1.716.120
2014	1.037.879	1.569.904	2.144.678	533.862	2.100.256	1.768.704
2016	1.326.335	1.671.600	4.086.836	550.143	2.101.247	720.970

Font: Idescat.

Taula 9. Biblioteques per titularitat. Catalunya. 2014-2016

	2016	2014	Percentatge s/total	Variació (%) 2014-2016
Administració de la Generalitat	185	194	21,8	-4,6
Administració general de l'Estat	14	11	1,7	27,3
Administració local	472	452	55,7	4,4
Privada	108	113	12,8	-4,4
Universitària	42	42	5,0	0,0
Altres	26	27	3,1	-3,7
Total	847	839	100	1,0

Font: Idescat.

Taula 10. Personal al servei de les biblioteques. Catalunya. 2014-2016

	2016	2014	Percentatge s/total 2016	Variació (%) 2014-2016
Personal inclòs en la plantilla				
Bibliotecaris professionals	1.575	1.499	30,5	5,1
Auxiliars de biblioteca	1.614	1.576	31,2	2,4
Personal especialitzat	255	282	4,9	-9,6
Altres personal	564	656	10,9	-14,0
Personal no inclòs en la plantilla				
Becaris	391	405	7,6	-3,5
Voluntaris	773	765	14,9	1,0
Total	5.172	5.183	100	-0,2

Font: Idescat.

Taula 11. Despeses corrents i d'inversió de les biblioteques. Catalunya. 2014- 2016

	2016	2014	Percentatge s/total 2016	Variació (%) 2014-2016
Despeses corrents	181.676.847	172.802.819	96,5	5,1
Despeses de personal	121.276.897	115.122.073	64,4	5,3
Despeses en adquisicions	28.381.656	29.769.087	15,1	-4,7
Altres despeses corrents	32.018.294	27.911.659	17,0	14,7
Despeses d'inversió	6.553.217	11.483.116	3,5	-42,9
Total	188.230.064	184.285.935	100	2,1

Font: Idescat.

Unitats: euros

Nota metodològica

L'Estadística de biblioteques és una estadística censal, amb periodicitat biennal, que té per objecte generar informació sobre les principals característiques de les biblioteques: estructura, funcionament, equipaments, volum, qualificació del personal, així com despeses i serveis que ofereixen. A Catalunya aquesta Estadística es realitza a través d'un acord amb l'INE i la col·laboració del Departament de Cultura.

Aquesta actuació estadística recull informació de les biblioteques del Sistema bibliotecari de Catalunya, independentment de la tipologia i de la dependència administrativa. Tanmateix, hi ha diverses exclusions: d'una banda, les biblioteques privades, que pertanyen a particulars o a entitats, la utilització de les quals no està permesa al públic, ni tan sols en condicions especials. D'altra banda, no s'hi inclouen les biblioteques escolars ni militars.

Més informació sobre aquesta actuació a www.idescat.cat/n2918

Servei de premsa Telèfon +34-93.557.30.50 premsa@idescat.cat

Totes les notes de premsa a www.idescat.cat/premsa